

פרשת משפטים
שנת תשפ"ב לפ"ק
גליון ס"ה

עבודה

העאת
אלקי אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

משנת החסידות

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

שיעורים בספר התניא - פרק כ"ב
(שיעור מ"ג המשך ב' פרשת אמור תשנ"ט)

ווען איינער ווייסט ווי גרויס
עס איז דער כמות און איכות
פון עבודת ה' - פארשטייט
ער אז עס איז נישטא קיין איין
איבריגע מינוט! אין די פּאָר
יארן וואס א מענטש איז דא
אויף דער וועלט דארף ער
אניאגן אזויפיל 'לימוד התורה',
אזויפיל 'דקדוקי והידורי
מצוות', אזויפיל 'עבודת
המדות', אזויפיל 'עבודת
התפלה' - אז מען ווייסט אפילו
נישט וויאזוי מען קען דאס
באווייזן!

מדור מסילת ישרים
עמוד ה'

א. זכור אל תשכח: גדרו של פנימיות - זכירה

ב' בחינות בתורה הקדושה פנימיות ואחוריים | זכירה - היינו פנימיות, ושכחה - היינו אחוריים | שמות הק' וסדר ההשפעה בדרך פנים או אחור | בבית המקדש מתגלה פנימיות הרצון והוא מקום הזכירה | ביאור ענין מה ששכח דוד המלך הדין של 'בכתף ישאו'

ב. אחור וקדם צרתני: בחינת 'פנים ואחור' בכל אדם

בכל אדם ישנם ב' בחינות אלו של 'פנים' ו'אחור' | 'ראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך' - בזמן הרגל מתגלה בח' פנים | גילוי הפנים - היינו גילוי האור של פנימיות התורה הקדושה שזוהו פנימיות רצון העליון | וזהו מה שאמרנו ז"ל 'מאן פני אדון ה' דא רבי שמעון בר יוחאי' כי רשב"י מגלה את סודות התורה | כאשר מתעורר ענין של 'גילוי' מתעוררים נגדו דינים וצרכים לעורר כח של המתקת הדינים

ג. הגילוי של פנימיות אפילו מתוך חיצוניות

בנימין בן יעקב אבינו היה פנימי ביותר וע"כ היה דינים בשעת לידתו | בנימין נזקק תמיד לסיועו של יהודה שהיה בח' של 'מלך פורץ גדר' | רשב"י היה פנימי ביותר והעולם הגשמי לא יכול לסבול את האור הזה | רבי יהודה בר אלעאי היה גלגול של יהודה בן יעקב והוא עזר לגלות אורו של רשב"י | רבי יהודה בר אלעאי זכה לגלות פנימיות מתוך חיצוניות

א

זכור אל תשכח: גדרו של פנימיות - זכירה

ב' בחינות בתורה הקדושה פנימיות ואחוריים | זכירה - היינו פנימיות, ושכחה - היינו אחוריים | שמות הק' וסדר ההשפעה בדרך פנים או אחור | בבית המקדש מתגלה פנימיות הרצון והוא מקום הזכירה | ביאור ענין מה ששכח דוד המלך הדין של 'בכתף ישאו'

החלק של פנימיות התורה שהם טעמי המצוות האמיתיים והם השעשועים של הקב"ה, הם יתגלו בעיקר לעתיד לבא בעולם הבא שהוא עולם התענוג, ולכן קיום התורה והמצוות בעולם הזה הם בחינת 'אחוריים דרצון', ואילו טעמי המצוות האמיתיים שיתגלו לעתיד לבא הם בחינת 'פנימיות הרצון'.

אכן דוד המלך שהוא נשמת משיח ושורשו הוא בחיים הנצחיים של לעתיד לבא, ולכן היתה תביעה כלפיו על שלא היה עליו להסתפק רק בקיום התורה והמצוות ללא ידיעת הטעמים הפנימיים של המצוות, כי אע"פ שהעולם הזה הוא רק המקום של 'חיים לעשותם', מכל מקום מפאת היותו שורש נשמתו של משיח ששייך לחיים הנצחיים היה עליו לחתור לקבל הבחינה של 'מחר לקבל שחרם' שהוא עולם התענוגים, דהיינו שלא היה לו להסתפק בקיום התורה והמצוות רק בגלל שזוהו רצון הש"ת, אלא היה צריך להתאמץ ולבקש שיזכה לקיים התורה

ואין הוא התכלית הנרצה, אלא שהוא אמצעי שעל ידו יגיעו לתכלית האמיתית, הוא נקרא בחינת 'אחוריים'.

גם בתורה"ק ישנם ב' בחינות של פנימיות ואחוריים ונתבאר עוד שבעולם הזה נתגלה בעיקר חלקי התורה הנוגעים לקיום תורה ומצוות בפועל בעולם הזה, ואילו

ב' בחינות ברצון העליון - 'פנימיות הרצון' ואחוריים 'דרצון'

איתא בגמרא (סוטה לה) 'דרש רבא, מפני מה נענש דוד, מפני שקרא לדברי תורה ומירות, שנאמר 'מירות היו לי חוקיך בבית מגורי', אמר לו הקדוש ברוך הוא, דברי תורה שכתוב בהן (משלי כג, ה) 'התעִיף עיניך בו ואיננו', אתה קורא אותן ומירות, הריני מכשילך בדבר שאפילו תינקות של בית רבן יודעין אותן, דכתיב (במדבר ז, ט) 'ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו', ואיהו אתייה בעגלתא'.

והנה כבר נתבאר במאמר הקודם (גליון ס"ד) שישנם שתי בחינות ב'רצון העליון', פנימיות הרצון ואחוריים דרצון, כי הדבר שאותו רוצים בעצם והוא בעצמו תכלית הדבר ואין זה אמצעי כדי להגיע לתכלית אחרת הוא נקרא 'פנים' הרצון העליון, ואילו בחינת 'אחוריים' הוא כאשר הרצון לדבר זה אינו בעצם

פרק כ"ג

ומאחר שרצון העליון, המיוחד באין סוף ברוך הוא בתכלית היחוד, הוא בגלוי לגמרי, ולא בהסתתר פנים בלל ובלל בנפש האלהית ולבושיה הפנימיים, שהם מחשבתה ודבורה, באותה שעה שהאדם עוסק בדרך תורה, הרי גם הנפש ולבושיה אלו מיוחדים ממש באין סוף ברוך הוא באותה שעה בתכלית היחוד, ביחוד דבורו ומחשבתו של הקדוש ברוך הוא במהותו ועצמותו בנזכר לעיל, כי אין שום דבר נפרד כי אם בהסתתר פנים

כי בית המקדש הוא מקום בו נתגלה פנימיות רצונו יתברך שמו, וזהו 'פני האדון ה' שמתגלה פנימיות רצונו יתברך, ואז זוכה האדם ל'יראה כל זכורך' שהוא לשון 'זכירה', כי בפנימיות הרצון אין ענין של שכחה כלל, והנה כאשר האדם נכנס לבית המקדש פניו פונים כלפי המזבח וממילא אחוריו לקלעים, וכאמור הקלעים מרמזים לבחינה של 'אחוריים' ~

ולכן נצטוו 'שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה'', דהיינו שלכל הפחות שלוש פעמים בשנה שהם שלוש רגלים שבו מושפע חיות דקדושה והוא זמן של שמחה, שבזמן זה יתעורר האדם להיות דבוק בפנימיות רצונו יתברך שמו שהוא עולם התענוגים, והנה 'רגלי' הוא בגי' 'זכור', כי אז בשלוש רגלים לא שולט ענין השכחה

והמצוות בגלל אותם טעמים שבגינים ציוה ה' לעשותם.

ענין שכחה שייך רק באחוריים ולא בפנימיות

והנה הענין של 'שכחה' שייך רק בכל מה ששייך לבחינה של 'אחוריים' ואילו ב'פנימיות הרצון' לא שייך ענין של שכחה כלל, וכפי שכבר הזכר במאמר הקודם את המובא בכוונת השמות מהאר"י ז"ל שיש בחינה של 'אחוריים' בשמות הקודש, והוא כאשר השם נכתב באופן של 'ריבוי', דהיינו, ששם הוי"ה כסדרו הרגיל יו"ד ק"ה וא"ו ק"ה הוא ה'פנים' של השם שהוא הרצון העליון והאמיתי, ואילו הבחינה של 'אחוריים' של שם הוי"ה הוא באופן של ריבוי, דהיינו תחילה יו"ד, ואח"כ יו"ד ק"ה, ולאח"כ יו"ד ק"ה וא"ו ק"ה, והיינו שהשפעות יורדות באופן של טיפין טיפין, וכמו אדם שנותן דבר לזולתו רק מתוך הכרח ולכן הוא נותן זאת טיפין טיפין, כך גם ההשפעה מצד 'אחוריים' שאינה הרצון האמיתי ולכן יורדת היא טיפין טיפין.

וענין זה מרומז בפסוק (דברים ט, ז) 'זכור אל תשכח', כי תיבת 'זכור' בגי' של שמות הוי"ה ואהי"ה במילואם, דהיינו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י אל"ף ה"י יו"ד ה"י בגי' 'זכור', ואילו האחוריים של שמות

אלו דהיינו כשהם נכתבים באופן של ריבוי כנ"ל הוא בגי' 'תשכח', דהיינו שענין השכחה בא מבחינת 'אחוריים', וזהו 'זכור אל תשכח'.

בבית המקדש מתגלה פנימיות הרצון והוא המתקן לבחינת אחוריים

ואיתא מהאר"י הקדוש שיש יחוד המועיל לזכרון, ויחוד זה יוצא מהפסוקים (שמות כז, יד - טו) 'וזמנש עשרה אמה קלעים לכתף עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה, ולכתף השנית חמש עשרה קלעים עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה'. כי ב' פעמים 'כתף' - דהיינו שני הכתפים - בגי' אלף, וקלע' הוא בגי' מאתיים, והוא המתקן לבחינת אחוריים שיוצא משם אלוקים בריבוי שהוא גם בגי' אלף ומאתיים, כי שם אלוקים באופן של ריבוי נכתב באופן כזה, א, אל, אלה, אלהי, אלהים, והוא בגי' מאתיים, וכן שם אלוקים במילואו באופן של ריבוי, דהיינו, אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מא"ם והוא בגי' אלף, ויחד הם אלף ומאתיים, והפסוק הנ"ל הוא המתקן לבחינת אחוריים ומועיל לזכרון.

וזהו גם מרומז בפסוק (שיר השירים ה, יב) 'האלף לך שלמה ומאתים לנטרים את פרי', שהוא מרמז על בחינת 'אחוריים' כנ"ל, ובילקוט שמעוני (שה"ש

ב.

אחור וקדם צרתני: בחינת 'פנים ואחור' בכל אדם

בכל אדם ישנם ב' בחינות אלו של 'פנים' ו'אחור' | 'יראה כל זכורך את פני ה' אלוקיך' - בזמן הרגל מתגלה בחי' פנים | גילוי הפנים - היינו גילוי האור של פנימיות התורה הקדושה שזהו פנימיות רצון העליון | וזהו מה שאמרו ז"ל 'מאן פני אדון ה' דא רבי שמעון בר יוחאי' כי רשב"י מגלה את סודות התורה | כאשר מתעורר ענין של 'גילוי' מתעוררים נגדו דינים וצריכים לעורר כח של המתקן הדינים

נצחיים בגן עדן, ובתוך הגן נמצא עץ החיים שהוא החיים הנצחיים בבחינת 'חיי עולם נטע בתוכנו', ואיתא בזה"ק שבעץ החיים גנוזים כל סודות התורה, והקב"ה לימד את אדם הראשון את כל שעשועי התורה"ק ואת כל טעמי התורה האמיתיים, וכאשר גורש מגן עדן נשכח ונעלם ממנו כל אותם סודות התורה"ק שלימדו הקב"ה בגן עדן.

ופנימיות רצונו יתברך שמו הוא שיתגלה פנימיות הרצון בעולם הזה, אלא שהחומריות שבעולם הזה מונע ומעכב את גילוי פנימיות הרצון, דהיינו שכאשר האדם הולך אחר תאוות ליבו ואינו שומר על עיניו כראוי ואינו שולט על מחשבותיו כדבעי, והוא מונח בדברים גשמיים, הוא מונע ומעכב את גילוי פנימיות התורה. והנה אורו של רשב"י - שהוא גילה את פנימיות התורה"ק - ממתקן את הדינים של בחינת אחוריים, וכמו כן ביום ל"ג בעומר הילולא דרשב"י יש המתקן הדינים, כי איתא בזה"ק שביום זה נתגלה האור הגדול של סודות התורה ובו ביום מסר את סתרי התורה, וכדי שיוכל אור זה להתגלות בעולם צריך להמתקן את הדינים שלא יתנגדו לגילוי אור גדול זה, והיינו שישנם בזה ב' חלקים, חלק אחד הוא הנדרש מהאדם, שיתקדש ויטהר כדי להמתקן את הדינים שהם לא ימנעו מהתגלות האור, וחלק נוסף הוא שעל ידי עצם התגלות האור נמתקים הדינים של בחינת אחוריים.

האמיתית כעין השמחה דלעתיד לבא, והנה 'רגל' הוא בגי' 'זכור', כי אז בשלוש רגלים לא שולט ענין השכחה, וכמו שאדם הזוכה להשיא את בנו או בתו שרוי באותה עת בשמחה עצומה ואינו שוכח שום פרט מה שהיה בשמחת החתונה, יען היותו שמח באמת ובפנימיות נפשו.

גילוי האור של פנימיות התורה"ק ע"י רשב"י

והנה איתא בזה"ק הקדוש (ח"ב לה) 'מאן פני האדון ה', דא רבי שמעון בר יוחאי'. כי כאמור בשלש רגלים נתגלה אור זה של פנימיות התורה"ק שהוא פנימיות רצונו יתברך שמו, ורבי שמעון בר יוחאי הוא זה שגילה את סודות ופנימיות התורה, ולכן בכל יו"ט מתגלה הארה מאורו של רשב"י, אשר הוא הרבי של כלל ישראל בפנימיות התורה, [ולכן כמעט בכל שנה בשבת שקודם הילולת רשב"י קוראים בתורה את פרשת אמור שבו קוראים את פרשת כל המועדים, כי כאמור בזמן המועדים מתגלה חלק מאורו של רשב"י] וזהו מה שאמרו חז"ל (ר"ה טו: סוכה כז:) 'חייב אדם להקביל פני רבו ברגל', היינו רבו בפנימיות התורה, וזהו כוונת הוזה"ק מאן פני האדון ה' דא רשב"י, דהיינו הקבלת פני רבו בפנימיות התורה, שהוא כל ענין המועדים שאז נתגלה 'פני' האדון ה', דהיינו פנימיות וסודות התורה"ק שהם פנימיות רצונו יתברך ושעשועיו כל היום.

והנה קודם חטא אדם הראשון היו חייו חיים

בכל אדם ישנם ב' בחינות אלו של 'פנים' ו'אחור' והנה בכל אדם ישנם ב' בחינות אלו של פנימיות ואחוריים, וכאמור הכתוב (תהלים קלט, ה) 'אחור וקדם צרתני', דהיינו שיש באדם ב' בחינות אלו של אחור ופנים, בחינת ה'פנים' הוא החלק שהאדם שואף לחיי עולם הבא ולחיים רוחניים ופנימיים, ואילו בחינת 'אחור' הוא החלק הגשמי שנמשך לחיי עולם הזה, ועל האדם לשאוף תמיד להיות בבחינת 'פנים', לשאוף לחיים פנימיים ורוחניים, ומצינו רמז לענין זה במשנה במסכת פאה (פ"א מ"ד) 'יחיד שהתחיל מראש השורה ושכח לפניו ולאחריו, שלפניו אינו שכחה ושלאחריו שכחה'. ומרומז בזה שבכל אדם ישנם בחינות אלו של פנימיות ואחוריים, ובבחינת 'פנים' לא שולט שכחה, 'שלפניו אינו שכחה'.

בזמן שלש רגלים מסוגל כל אדם להתדבק בפנימיות רצונו ית"ש

והנה צדיקים גדולים נמצאים באופן תמידי במדרגה גבוהה זו של גדלות המוחין בבחינה של פנימיות, והם תמיד במדרגה של 'זכירה', אמנם מהמון העם לא ניתן לדרוש שיתמיד להיות במדרגה גבוהה זו, ולכן נצטוו 'שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה'', דהיינו שלכל הפחות שלוש פעמים בשנה שהם שלש רגלים שבו מושפע חיות דקדושה והוא זמן של שמחה, שבזמן זה יתעורר האדם להיות דבוק בפנימיות רצונו יתברך שמו שהוא עולם התענוגים, וזהו השמחה

כאשר מתעורר ענין של 'גילוי' מתעוררים נגדו דינים המבקשים למנוע את הגילוי

והנה בכל ענין של 'גילוי' מתעוררים דינים המתנגדים לכן ומבקשים למנוע את הגילוי בעולם, וכל כמה שהגילוי הוא ממקום גבוה ופנימי יותר, כך ההתנגדות של הדינים לגילוי זה הוא גדול וחזק יותר, וכמו כן כל לידה של תינוק בעולם

הזה הוא ענין של גילוי סוד, כי מתגלה העובר שהיה מכוסה עד שעת לידתו, ולכן כל 'גילוי' נקרא בשם 'לידה', והדינים המתנגדים והמעכבים את גילוי האור נקראים בשם 'חבלי לידה', כי ענין חבלי לידה הם בגלל הדינים שמתעוררים כל אימת שנשמה עומדת להתגלות בתוך גוף של אדם, ודינים אלו מבקשים למנוע גילוי הנשמה

בעולם הזה, וזהו גם ענין 'חבלי משיח' שגם הם נקראים חבלי לידה, כי הם הדינים המתעוררים ומבקשים למנוע את גילוי אורו של משיח. וזה מה שאיננו בגמרא (מכות יז): 'דילידא אימיה כרבי שמעון תיליד' - כל שאמו יולדת תבקש רחמים יהי רצון שיהא הולד כרבי שמעון, דצער של חבלי לידה נמתק ע"י אורו של רבי שמעון.

נקודות:

וזהו כוונת יעקב אבינו שלא אבה לתת לבנימין לרדת למצרים, כי מהותו וענינו של בנימין הוא פנימי, וכל גילוי שלו מעורר דינים, ולכן חשש יעקב אבינו שאם ילך עם אחיו 'וקרהו אסון'... ולזה בא יהודה לעזרתו

ואמר ליעקב אבינו 'אנכי אערכנו מידי תבקשנו' וגו', כי כאמור יהודה הוא בחינת מלכות והוא פורץ גדר

~

כי מצד היות מהותו של רשב"י פנימי לגמרי, לא יוכשר בעיניו שום שייכות לחיי שעה, אכן לאחר שהיה רשב"י במערה שנה נוספת, הודה לרבי יהודה דהיינו ששוב לא התנגד רשב"י לחיי שעה, כי גילה שגם בתוך העולם הגשמי ניתן להאיר ולגלות את פנימיות התורה"ק, וזהו מכוחו של רבי יהודה שהיה מלך פורץ גדר להוציא הפנימיות של רשב"י

הגילוי של פנימיות אפילו מתוך חיצוניות

בנימין בן יעקב אבינו היה פנימי ביותר וע"כ היה דינים בשעת לידתו | בנימין נזקק תמיד לסיועו של יהודה שהיה בחי' של 'מלך פורץ גדר' | רשב"י היה פנימי ביותר והעולם הגשמי לא יכול לסבול את האור הזה | רבי יהודה בר אלעאי היה גלגול של יהודה בן יעקב והוא עזר לגלות אורו של רשב"י | רבי יהודה בר אלעאי זכה לגלות פנימיות מתוך חיצוניות

מהות שבט בנימין הוא פנימי ביותר

והנה מצינו אצל שבט בנימין שהיה להם שייכות מיוחדת עם פנימיות וצנעה, וכמו שאמרו חז"ל (מגילה יג): שבשכר צניעות שהיתה בשאול, דכתוב (ש"א י, טז) 'ואת דבר המלוכה לא הגיד לו אשר אמר שמואל', זכה ויצאת ממנו אסתר.

וביאור הענין איתא במהר"ל כי ענינה ותוכנה של נשמת בנימין היתה פנימית ביותר, ולכן נולד אחרון כי מפאת היות נשמתו פנימית מאד, היתה התנגדות גדולה מצד הקליפות והדינים להתגלות נשמתו בעולם, ואף בשעת לידתו נתעוררו דינים רבים, כמפורש בתורה"ק בפרשת וישלח (בראשית לה) שהיתה רחל מקשה ללדת את בנימין, וכאשר יצא בנימין לאוויר העולם מתה רחל, וכל זאת מפאת הדינים הרבים שנתעוררו בלידת בנימין, שכאמור ענינו הוא פנימי ביותר.

כיון שמהותו של בנימין הוא פנימי לכן הוא נזקק לסיועו של יהודה שהוא 'מלך פורץ גדר'

והנה מחמת היות בנימין פנימי כל כך, ישנם דינים וקליפות המונעים מאתו את גילוי הפנימיות שבו, ולכן הוא נזקק לעזרתו של יהודה שהוא בחינת מלכות, ועל מלך אמרו חז"ל (פסחים קי). שסגולתו היא שהמלך פורץ גדר לעשות לו דרך, דהיינו שבכוחו להתגבר על הקליפות והדינים ולפרוץ את הגדר המונע מהגילוי לצאת לאוויר העולם.

גם בשעת קריעת ים סוף לא יכלו שבט בנימין להוציא את הגילוי רק בסיועו של שבט יהודה

וכן היה בשעת קריעת ים סוף שאף הוא ענין של גילוי שבאותה שעה היתה הורתם ולידתם של כלל ישראל, ולכן התגברו הדינים והמקטרגים שרצו למנוע את קריעת ים סוף, ולא היה בכוחם של שבט בנימין לבד להביא לגילוי זה אלא היו זקוקים לעזרתם של שבט יהודה.

וזהו מה שאמרו חז"ל (סוטה לז): 'יהיה רבי מאיר אומר כשעמדו ישראל על הים היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד תחלה לים, וזה אומר אני יורד תחלה לים, קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחילה, שנאמר (תהילים סח, כח) שם בנימין צעיר רודם - אל תקרי 'רודם' אלא 'רד ים', והיו שרי יהודה רוגמים אותם שנאמר (שם) שרי

יהודה רגמתם'. והיינו שכיון שהיה בנימין 'צעיר' שנולד אחרון, וזאת מפאת היותו פנימי ביותר, לא היה בכוחו להוציא לאור העולם את הגילוי שהיה בשעת קריעת ים סוף, והיה נזקק לעזרתו של יהודה שהוא מלך פורץ גדר.

וזהו גם עומק כוונת יעקב אבינו שלא אבה לתת לבנימין לרדת למצרים, כי מהותו וענינו של בנימין הוא פנימי, וכל גילוי שלו מעורר דינים, ולכן חשש יעקב אבינו שאם ילך עם אחיו 'וקרהו אסון' (בראשית מד, כט), וענין 'אסון' הוא בשעת לידה, כמאמר הכתוב (שמות כא, כב) 'ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון', דהיינו שכאשר הלידה היא כתיקונה אז לא יהיה אסון, ואילו יעקב אבינו חשש שיתעוררו דינים רבים בעת הגילוי של בנימין שהוא בחינת לידה, 'וקרהו אסון', ולזה בא יהודה לעזרתו ואמר ליעקב אבינו (בראשית מג, ט) 'אנכי אערכנו מידי תבקשנו אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך', כי כאמור יהודה הוא בחינת מלכות והוא פורץ גדר.

מהותו של רשב"י הוא פנימיות והעולם הגשמי לא יכל לסבול את האור הגדול של רשב"י

ובחינה זו הוא בחינת רבי שמעון בר יוחאי שכל מהותו וענינו הוא פנימיות וסודות התורה"ק, ולכן כאשר ביקש רשב"י לגלות את סודות התורה נתעוררו עליו כל כך הרבה דינים, והקליפות והמקטרגים ניסו בכל כוחם למנוע מאתו לגלות את האור של פנימיות התורה"ק, כי העולם הגשמי לא יכל לסבול את האור הגדול של רשב"י שהוא אור פנימי ורוחני, ולכן רדפו אותו עד שנאלץ להטמין עצמו במערה י"ג שנים, ואכן כאשר יצא רשב"י מהמערה וראה אנשים שחורשים וזורעים היה תמה עליהם ש'מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה' (שבת לג:), אף על פי שגם בחיי שעה אלו ניתן לקיים מצוות רבות התלויים בחרישה ובזריעה, אמנם הם בחינה של 'חיי שעה', ואילו

ענינו של רשב"י הוא 'חיי עולם' שהם השעשועים של פנימיות וסודות התורה"ק, ואלו הם דברי רשב"י (ברכות לה): 'אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורע בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה'. והיינו שהגם שישנם מצוות רבות שאותם האדם מקיים בשעת עסקו בכל המלאכות האלו, אמנם הם 'חיי שעה', ו'תורה' דהיינו פנימיות התורה"ק שהם 'חיי עולם', 'מה תהא עליה'.

רבי יהודה בר אלעאי היה גלגול של יהודה בן יעקב

וכמו שיהודה היה זה שסייע בעד בנימין להוציא את הפנימיות שהיתה טמונה בו לאור העולם, כמו כן מצינו שרבי יהודה בר אלעאי היה זה שסייע בידי רשב"י לגלות את פנימיות התורה"ק בתוך העולם הגשמי, כי רבי יהודה בר אלעאי היה גלגול נשמתו של יהודה בן יעקב (כדאינא בספר הזכות עמוד פא), והיה בבחינת מלכות שהוא פורץ גדר, ולכן גם היה ראש המדברים בכל מקום (כדאינא שבת שם) כי הוא בחינת מלכות.

רבי יהודה בר אלעאי זכה לקשר בין 'חיי עולם' ל'חיי שעה'

והנה קודם שנטמן רשב"י במערה איתא בגמרא (שבת שם) שנחלקו רבי יהודה ורשב"י בכוונת מעשיהם של מלכות רומי, שרבי יהודה אמר כמה נאים מעשיהן של אומה זו, תקנו שווקים וקנו גשרים תקנו מרחצאות, נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן, כי מצד היות מהותו של רשב"י פנימי לגמרי, לא יוכשר בעיניו שום שייכות לחיי שעה, אכן לאחר שהיה רשב"י במערה שנה נוספת, הודה לרבי יהודה דהיינו ששוב לא התנגד רשב"י לחיי שעה, כי גילה שגם בתוך העולם הגשמי ניתן להאיר ולגלות את פנימיות התורה"ק, וזהו מכוחו של רבי יהודה שהיה מלך פורץ גדר להוציא לאור העולם את הפנימיות של רשב"י, וכאשר האור של פנימיות התורה"ק מאיר ובא אף על העולם הגשמי, שוב ניתן להגיע לפנימיות התורה"ק אף מתוך העולם הגשמי, כי כאשר עוסקים בחיי שעה' לשם שמים ועוסקים בתורה ובמצוות, זוכים ל'חיי עולם' מתוך 'חיי שעה'.

פרק י'

אָף עַל מַעֲלַת צַדִּיק נְמוֹד הוּא שְׂאֵמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי: רְאִיתִי בְּנֵי עֲלִיָּה וְהֵם מוֹעֲמִים כּוֹ, שְׁלֹבֵן נִקְרָאִים בְּנֵי עֲלִיָּה, שְׁמַחֲפִכֵּין תִּרְעוּ וּמַעֲלִים אוֹתוֹ לְקַרְשָׁתָּהּ, בְּרֵאשִׁיתָּהּ בּוֹהֵר בְּהַקְדָּמָה, שְׁבִשְׂרָצָה רַבִּי תִּיֵּיא לְעֵלּוֹת לְהִיבֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, שְׁמַע קֵלָא נְפִיק וְאָמַר: מֵאֵן מִנְבוֹן דִּי חֲשׂוּבָא מְהַפְּכֵן לְנִהוּרָא וְמַעֲמִין מְרִירוֹ לְמַתְקָא עַד לָא יִיתוּן הַכָּא וּכוּ'. וְעוֹד נִקְרָאִים בְּנֵי עֲלִיָּה, מִפְּנֵי שְׁנֵים עֶבְרֹדָתָם בְּבַחֲנֵיתָ וְעֵשָׂה מוֹב בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה וּמְצוּתֵיהָ הוּא לְצַדִּיק גְבוּתָ וּמַעֲלָה מַעֲלָה עַד רוּם הַמַּעֲלוֹת

א.

המתקת הדינים ע"י האותיות הקודמים לשם אלקיים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א).

כתב רש"י: "כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים, ואלה מוסיף על הראשונים".

בספרים הקדושים רמזו בפרשה זו בכמה אופנים על עבודת המתקת הדינים, והיינו לפי שפרשה זו עוסקת בהרבה דינים ומשפטים, אשר הם בחי' התגברות הגבורות ומדת הדין הקשה, ולכן צריכים למצוא בתורה"ק את העצה להמתיק את אלו הדינים. והנה אחד מן הדרכים להמתיק את הדינים הוא ע"י המשכת השם (אכדט"ם) היוצא מן האותיות הקודמים לשם אלקיים שהוא ראשית הגבורות, [כי בזה מעלים את הגבורות לשורשן, אשר שם הוא רק רחמים וחסדים]. ורמזו על כך במה שנאמר ואלה המשפטים בחי' מדת הדין והגבורה, אשר תשים לפניהם רומזו על האותיות הקודמים לפני שם אלקיים.

ויש להוסיף בזה עוד, ובוה יבואר הקשר בין פר' משפטים לפר' יתרו. כי הנה כשם שהאותיות הקודמים לשם אלקיים מורים על המתקת הדינים, כך מורים האותיות המאוחרים לשם אלקיים (בכוכ"ו) לתגברות הדינים בתוקף גדול (כי הכלל במדת הדין הוא, אשר כפי התרחקות המדה משורשה, כך מתגברים הגבורות והדינים הקשים ביותר). ועליהם אמר משה רבינו בפר' יתרו (יה, טו) והודעתי את חקי האלקים, כי אותיות אלו הם בגי' הקי'.

[ומבחי' זו היתה התגברות הדינים על רחל אמנו ע"ה בעת לידת בנימין, ולכן נפטרה באותו פרק. שהרי שם נאמר (בראשית לה, יח) ויהי ב'צאצא נ'פשה כ'י מ'יתה, ונרמזו אותיות אלו בראשי התיבות, להורות על הבחי' שמשם נגרמה מיתתה. ואת זה היה יעאע"ה מרמז אל רחל כאשר בקשה ממנו בנים, כי אמר לה (שם ל, א) התיח אלקיים אנכי, לרמזו על כך שהקב"ה מונע ממנה בנים להצילה מן הדינים שיכולים לאחוז בה בעת לידתה, אשר הם הנים האותיות אשר תחת שם אלקיים. ואחר מעשה גניבת התרפים, אשר אז אמר יעאע"ה על רחל כי היא עתידה למות לפני זמנה, התחיל יעאע"ה להתעסק בבניית ה'גלעד' (שם לא, מז), אשר הוא רומז על השם היוצא מן האותיות הקודמים לשם אלקיים (כי האותיות לה"י מתחלפות לכד"ש בגי' גל, והשם כולו הוא בגי' עד עה"ט), כדי לנסות להמתיק את הדינים שלא יאחזו ברחל].

והנה מנין פסוקי פר' משפטים הוא (ק"ח) כמנין הגי' של האותיות המאוחרים לשם אלקיים הנ"ל, שהרי פר' זו אכן עוסקת בתגברות הדינים כנ"ל. ואילו בפר' יתרו הקודמת לה ישנם פסוקים כמנין השם היוצא מן האותיות הקודמים לשם אלקיים, המורה על המתקת הדינים. וגם מנין הפסוקים ע"פ הטעם העליון (וכן נרשם בחומשים) הוא ע"ב בגי' 'חסד', להורות על המשכת החסדים והמתקת הדינים. ולכן מודגש בתחלת הפרשה לקשר את המשפטים עם 'לפניהם', שהם האותיות הקודמים לשם אלקיים כנ"ל. ומוסיף רש"י ואומר 'ואלה מוסיף על הראשונים', לקשר את פר' משפטים עם פר' יתרו, כי במנין פסוקיה באה המתקתה זו בפירושו.

ב.

המתקת הדינים ע"י שמות א"ל הוי"ה

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א).

כתב רש"י "למה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח, לומר לך שתשים סנהדרין אצל המזבח".

נתבאר לעיל (תורה א) ענין העסק בפרשה זו בהמתקת הדינים, ודרך ההמתקה שנתבארה היא ע"י האותיות הקודמים לשם אלקיים. ויש לרמז דרך נוספת בענין זה, בהקדם הפסוק (תהלים נ, א) א"ל אלקיים הוי"ה דבר ויקרא ארץ, וביאר אריה"ק (לקי"ת תהלים שם) כי ג' שמות אלו מכוונות אל המדות חסד גבורה ותפארת, כי ע"י שיתוף מדת הרחמים עם מדת הדין ברא הקב"ה את העולם. ואי' בספה"ק אשר כנגד ג' שמות אלו יש בכל בי"ד לכל הפחות שלשה דינים, כי דין אחד נוטה לקו הימין בבחי' שם א"ל שהוא מדת החסד, ודין שני נוטה לצד השמאל בבחי' שם אלקיים שהוא מדת הגבורה, וההכרעה באה ע"י הדין השלישי המולצע ביניהם בבחי' שם הוי"ה שהוא מדת התפארת הכולל את החסד והגבורה, והוא נוהג במדת הרחמים הנוטה ומכריע לקו הימין. ונמצא כי בחי' הדין של שם אלקיים נמתק ע"י שמות א"ל הוי"ה, ובספה"ק רמזו ענין זה בפסוק (תהלים קיח, טז) א"ל הוי"ה יואר לנו, אשר שמות א"ל הוי"ה מאירים את תיבת 'לנו' שהוא בגי' 'אלקים'.

ונמצא כי יש לפנינו שני דרכים להמתקת דיני שם אלקיים, ושניהם רמוזים בזה הענין שכתב רש"י "שתשים סנהדרין אצל המזבח". כי הסנהדרין עוסקים בכל הדינים שנוכרו בפרשה זו, והם צריכים להיות אצל המזבח. כי על המזבח היה הכהן עומד לשרת, אשר 'כהן' הוא בגי' האותיות הקודמים לשם אלקיים עה"כ. ואילו המזבח עצמו הוא בגי' א"ל הוי"ה, אשר אלו השמות ממתקים את הדינים כמו שנתבאר.

[ועי' לקמן (תורה ג) כי ענין הסנהדרין אצל המזבח הוא לרמזו על הדין הראשון שהיה בעולם שהוא הדין עם הירח. ובדין זה אכן נרמזו שני דרכי המתקת הדינים שנתבארו כאן, כי האותיות הקודמים לשם אלקיים עה"כ, עם א"ל אלקיים הוי"ה הם בגי' 'ירח'. ותיקון הירח הוא שיהיה לילה כיום יאר, על כן 'כהן' בגי' 'לילה', 'מזבח' בגי' 'יום' עה"כ, והיינו השני דרכים של המתקת שם אלקיים כנ"ל].

ג.

תיקון משפט הירח ע"י מלך המשיח, ומעין זה בחודש אדר

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א).

כתב רש"י "שתשים סנהדרין אצל המזבח".

והנה כל הדינים והמשפטים שישנם בין איש לרעהו, מושרשים בדין הראשון שנוכר בימות עולם. והוא מה שדן הקב"ה על טענת הירח כי א"א לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, ופסק הקב"ה את אותו הדין ואמר לה לכי מעטי את עצמך (חולין ס). ומפני דין זה אמר הקב"ה 'הביאו עלי כפרה', ועל כך מביאים שעיר לכפרה בכל ראש חודש. ולכן שמים את הסנהדרין אצל המזבח, להורות על הדין הראשון שהיה כביכול צריך למזבח כפרה, ומכאן זה יהיה כפרה על כל דינים.

ובאמת לפי שהירח סבל מבחי' של דין שאינו כתיקונו כביכול, לכן בשמו בעצמו יש רמז על שלימות תיקון הדין שיהיה לעת"ל ע"י מלך המשיח. שהרי בימיו יתוקן הדין הראשון בשלימות, כי יהיה אור הלבנה כאור החמה (ישעיה ל, כ) בכתר אחד. ומשיח יהיה דן ע"פ חוש הירח

(שם יא, ג; סנהדרין גג), והוא יהיה שלימות הדין כנ"ל. ולכן 'ירח' הוא אותיות 'ירח', להורות על תיקון הדין השלם שיהיה ע"י מלך המשיח.

ויש להוסיף ע"פ זה עוד, כי הנה שנת הלבנה קטנה בי"א ימים משנת החמה, [והם כנגד י"א סממני הקטורת שקטורת הוא בחי' 'ירח'], ולכן מדי כמה שנים מעברים את השנה בכדי להשוותם. וי"ל כי קיצור זה בשנת הלבנה לעומת שנת החמה בא מחמת מיעוט הירח, וא"כ הרי כי עניינה של שנת העיבור מורה על התיקון דלעת"ל כאשר יהיה אור הלבנה כאור החמה. ובה מובן מדוע אין מעברין אלא את חודש אדר (ר"ה ג), כי עניינו של חודש זה מורה על תיקון הדין דלעת"ל, והוא ע"פ מה שאמרו חז"ל (ביצה טו) הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר, ואי' ברש"י שם (ר"ה ופירושה) שהוא עשב שיש לו ריח טוב, וע"י זה העשב זוכה בעל השדה כנגד מי שרוצה לגולה ולחמסה ממנו עיי"ש, ונמצא כי הוא בחי' דיון ע"פ ריח כמו לעת"ל. ואי' בספה"ק כי ענין זה העשב 'אדר' הוא בחי' חודש אדר, וא"כ הרי כי חודש אדר מורה על תיקון המשפט דלעת"ל שיהיה ע"פ הירח, ואז יהיה תיקון מיעוט הירח כנ"ל, ולכן מעברין את השנה עם חודש זה. ומטעם זה חל ע"פ רוב שבת מברכין חודש אדר בפר' משפטים, כי בפרשה זו עוסקים בתיקון הדין, שהוא בחי' תיקון הירח בחודש אדר.

ד.

אדם דאית ליה מזלא - מזל עליון ותחתון - כתיב כי יגח

וכי יגח שור את איש או את אשה (כא, כח).

אי' בגמ' (פ"ק ב) כי אצל גניחת אדם נאמר לשון 'כי יגח', ואילו אצל בהמה כתוב 'כי יגוף', ומבארת הגמ' שהיינו משום שאדם יש לו מזל ובהמה אין לה מזל.

ולבאר את ענין הלשון 'כי יגח' המתאים דוקא על האדם שיש לו מזל, נקדים את דברי האריה"ק (ע"ח שער הכללים פ"ה) כי בי"ג המדות של רחמים יש שני מדות הנקראים מזלות, והם המדה הח' (נצור סוד) הנקראת 'מזל עליון', והמדה הי"ג (ונקה) הנקראת 'מזל תחתון'. ולפ"ז מובן הדבר, כי האדם שיש לו מזל היינו אותן ב' מזלות, שהם המדה הח' והמדה הי"ג, ולכן נאמרה בו כי 'יגח' לרמזו על י"ג וח'.

והנה השור נהיה מועד בג' גניחות, וי"ל דהיינו לפי שהוא צריך להתגבר לעומת המזל. כי תיבת 'מזלא' היא בגי' ג' פעמים הוי"ה (כנגד ג' האבות"ק, אשר הם המשיכו את המזל לכל"י, ואכמ"ל), ולכן דוקא ע"י ג' גניחות יכול הוא להתגבר כנגד המזל. ולכן מבואר בגמ' (פ"ק שם) כי מועד לבהמה לא הוי מועד לאדם, כי 'אדם אית ליה מזלא'. והיינו כי לעומת האדם שיש לו מזל, ודאי צריך השור להתגבר במיוחד עם ג' גניחות כנגד המזלא, ואין מועיל מה שהוא מועד לבהמות שאין להן מזל. ומצד שני סבר רבי עקיבא 'אף תם שחבל באדם משלם נוק שלם' (שם לג), והיינו כי לפי שהאדם יש לו מזלא שהוא ג' פעמים הוי"ה כנ"ל, הרי שהשור הנוגח אותו נחשב מיד כמו נוגח ג' פעמים. ולכן צריכים לשלם עליו 'נוק שלם', כי 'נוק' הוא אותיות 'קון', שהוא רומז על הי"ג מידות של רחמים שהם בחי' 'קון מלא רחמים' כידוע. וההיזק שהוא בבחי' מועד שפגע בבחי' המזלא כנ"ל, הוא ענין 'נוק שלם' דהיינו ב' המזלות הכוללים את כל הי"ג מידות של רחמים.

גם מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית: 'עצלות' קען פירן ביז צו 'חורבן'

א. בלויז מיטן 'נישט טון' גוטס - איז עס פונקט ווי מען טוט שלעכטס

יעדער פארשטייט אז א בעל עבירה איז א מזיק און א משחית | נישט יעדער פארשטייט אז א פוילער - איז אויך א משחית | די סיבה: ווייל עס איז נישט באלד ניכר | ברבות הימים וועט דער עצל אויך אנקומען צו השחתה | א דוגמא פון עצלות אין לערנען | די קרומקייטן וואס ער וועט מאכן שפעטער אין לעבן | בפשטות: א מצות עשה איז נאר אז דו זאלסט דאס און דאס טון ווייל עס איז א גוטע זאך | דער אמת: עס איז א שלעכטע זאך עס נישט צו טון | ליתן לא תעשה על עשה | עס קומט א צייט וואס דער אמת שרייט צום מענטש: פארוואס האסטו נישט געטון וואס מען האט פארלאנגט פון דיר?!

ב. אז מען לאזט עס לויפן - ווערט דערפון א טאטאלער חורבן

די גשמיות'דיגע וועלט איז די גרעסטע ראייה אז עצלות איז א חורבן | פראבלעמען קומען נישט נאר פון 'טון' - נאר אויך פון 'נישט טון' | א דוגמא פון א ליידדיגע דירה | א דוגמא פון א באוואוינטע דירה | א דוגמא פונעם גוף פונעם מענטש | דער לימוד אויף רוחניות | טאמער א מענטש רייניגט נישט אויס זיין נפש פון שלעכטס - וועט ער ווערן פארקרוםט פון זיינע שלעכטע מדות | טאמער א מענטש ארבעט נישט זיך צו דערהייבן - וועט ער ווערן מגושם פון די אלע עניני רשות | די בריאה שלעפט אראפ א מענטש פון זיך אליינס | מען מוז זיין א 'זריז' זיך נישט צו לאזן אראפשלעפן | דער עצל - וואס לאזט זיך פון וויאזוי עס גייט אויטאמאטיש - וועט צום סוף אנקומען צו ווערן אן 'איש משחית'

ג. היום קצר: נישטא קיין איבריגע מינוט אויף דער וועלט

ווען א מענטש פארשטייט אז יעדע מינוט שפילט א גרויסע ראלע אינעם צוקונפט - נוצט ער אויס יעדע מינוט | א דוגמא פון א יריד | א היינטיגע דוגמא: א סעזאן פון א געוויסע פראדוקט | א בחור'ישע דוגמא: א פארהער אויף א גאנצע מסכת | די נשמות אויף יענע וועלט קוקן אונז אן ווי משוגעים | זיי ווארטן שוין יארן פאר א תיקון - און אונז קענען אין איין טאג אויפטון אזויפיל | זיי שרייען צו אונז: נוצט אויס יעדע רגע | ווען א מענטש הייבט אן צו כאפן וויפיל ארבעט עס איז דא אויף דער וועלט - שפירט ער זיך ווי איינער וואס שטייט פאר א פארהער | אויף דעם אליינס - דאס צו אויפכאפן - דארף מען האבן זריזות | נישט ארויסנעמען א פאלשע מסקנא צו איבערציען דעם שטריקל | אפילו טאמער אנפאנג האט מען נישט קיין לעבעדיגקייט - דארף מען טון מיט קבלת עול - און די לעבעדיגקייט וועט שוין אנקומען

א.

בלויז מיטן 'נישט טון' גוטס - איז עס פונקט ווי מען טוט שלעכטס

נקודות:

ער קען נישט די 'דרכי הלימוד', ווייל אין דער יוגנט האט ער דאך נישט געלערנט ווי עס דארף צו זיין. דאס איז גורם אז ער לערנט אפ זאכן קרום און נישט ריכטיג, ער מאכט גרויסע טעותים, און דערנאך נעמט ער נאך ארויס פאלשע מסקנות פון זיין לערנען

אויס, אז אין א געוויסן זין איז 'עצלות' נאך ערגער ווי השחתה בפועל! ווייל ביי דעם ווייסט מען אפילו נישט דעם גרויסן שאדן וואס עס קען ארויסקומען דערפון און ווי ווייט מען דארף זיך אפהיטן דערפון.

אז מען לערנט נישט אין דער יוגנט - מאכט מען גרויסע טעותים אויף דער עלטער

ער כאפט אן א דוגמא פון לימוד התורה. דער עצל איז פויל זיך אנצושטרענגען, צו זיצן און לערנען מיט התמדה, דעריבער געשעהט שפעטער - ווען ער ווערט עלטער און וויל זיך שוין יא נעמען עפעס לערנען - אז ער ווייסט נישט וויאזוי צו לערנען, ער קען נישט די 'דרכי הלימוד', ווייל אין דער יוגנט האט ער דאך נישט געלערנט ווי עס דארף צו זיין. דאס איז גורם אז ער לערנט אפ זאכן קרום און נישט ריכטיג, ער מאכט גרויסע טעותים, און דערנאך נעמט ער נאך ארויס פאלשע מסקנות פון זיין לערנען, ביז ער קומט אן צו טון ממש שרעקליכע קרומקייטן און עוולות - אלעס געבויעט אויף דער תורה וואס ער האט געלערנט נישט ריכטיג. קומט אויס, אז די ווייטע תוצאה פון עצלות - איז 'השחתה'.

בשוגג צי במזיד.

ביים 'עצל' גייט עס זייער שטאט און מען דערקענט נישט דעם פראבלעם פון אנפאנג

עס איז אבער פארהאן א גרויסער חילוק צווישן דעם 'בעל עבירה' און דעם 'עצל', ווייל ביי דעם 'בעל עבירה' - זעט מען די השחתה גלייך אויפן פלאץ, אבער דא זעט מען עס נישט גלייך, אין אנהייב זעט עס אויס ווי סתם אזא 'שוואכקייט' - וואס איז נישט געפערליך, עס זעט אויס בלויז ווי א זייטיגער חסרון - וואס נעמט בלויז אביסל אוועק פונעם 'שלימות' פונעם מענטש. אבער דורכאויס א לענגערע צייט אפשניט - וועט זיך עס ארויסשטעלן אלס א שרעקליכער מזיק, וואס לייגט אינגאנצן צוגורנד דעם מענטש. קומט

ווען א מענטש טוט שלעכטס - טוט ער אפ די גאנצע בריאה

מען ווייסט עס איז פארהאן אזא סארט באגריף ווי אן 'איש משחית' - א מענטש וואס ער טוט שלעכטס, צי 'בין אדם למקום', צי 'בין אדם לחבירו', וואס מיט דעם פארדארבט ער די בריאה און ער פארדארבט זיך אליינס! ער טוט שאדן פאר זיין נפש - וואס קיינער אין דער וועלט קען אים נישט אזויפיל אפטון!

א מענטש וואס טוט נישט וואס מען דארף - לייגט זיך צוגורנד

קומט דער מסילת ישראל דא אין פרק ו' און איז מחדש א גרויסן חידוש: א מענטש וואס איז 'פויל' און ארבעט נישט מיט אלע כוחות אין עבודת ה' - איז אויך ענליך צו אן 'איש משחית'! ווי דער פסוק זאגט (משלי י"ט ט): "גם מתרפה במלאכתו אח הוא לבעל משחית". ער איז זיך אליינס משחית - מיט דעם וואס ער טוט נישט ענוג אין עבודת ה'. ווייל זיין פוילקייט וועט אים צוברענגען צו א מורא'דיגע השחתה! ער וועט ווערן אזוי נאכגעלאזט, אז אלע השחתות וועלן האבן א פלאץ ביי אים, צי

פרק ו'

פִּי הַיָּהּ הַעֲצֵל, אֵף עַל פִּי שְׂאִינֹ עוֹשֶׂה רָע בְּקוֹם עֲשֵׂה, הַיָּהּ הוּא מְבִיא אֶת הַרְעָה עָלָיו בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה שְׁלוֹ. וְאָמַר (שם יח, ט), "גַּם מִתְרַפֵּה בְּמִלְאֲכָתוֹ אֶחָ הוּא לְבַעַל מִשְׁחִית". פִּי אֵף עַל פִּי שְׂאִינֹ הַמִּשְׁחִית הַעוֹשֶׂה אֶת הַרְעָה בְּדָוִן, לֹא תִחַשְׁבֵּ שְׂהוּא רְחוֹק מִמֶּנּוּ, אֲלֵא אֲחִיו הוּא וְכֵן יֵלֵד הוּא

יעדן טאג וואס עס גייט דורך און ער לעבט ווייטער 'סתם אזוי' - וועט דער גאנצער 'עולם הגשמי' האבן א 'משהו' השפעה אויף אים! עס איז אזא 'משהו' - אז מען קען עס אפילו נישט דערקענען, אבער צוביסלעך צוביסלעך - וועט עס אים אראפשלעפן נידריגער און נידריגער!

עס איז ממש א שאד אז דו ביסט נישט מרוויח - וויפיל מען קען דארט מרוויח זיין! דארט איז דאך א פלאץ וואו מען קען זיין א 'קונה עולמו' בשעה אחת, דארטן ביי דיר איז דאך דער פלאץ וואו מען פארדינט גרויסע רווחים - מיט יעדעס ווארט תורה, מיט יעדע גוטע מדה און מיט יעדן 'שבירת היצר'! פארוואס פארשלאפטו דינע יארן!?

יעדע 'עשה' איז כולל א 'לא תעשה' אין זיך

מען קען צושטעלן א מקור דערצו, דאס וואס רש"י (ויקרא י"ח ה) ברענגט אראפ פון חז"ל (ילקוט'ש רמז תרמ"א) אז אויף יעדע 'מצות עשה' איז אויך פארהאן א 'לא תעשה'; ווי עס שטייט (שם): "ושמרתם את חוקותי ועשיתם אותם". דאס הייסט, אז יעדעס מאל וואס די תורה הייסט 'עשיתם' - צו טון, איז אויך דא דערין א ציווי פון 'שמרתם' - אפצוהיטן. און ווייל 'שמור' איז א לאו, מיינט דאס אז דא איז דא א ציווי פון 'נישט טון'! כאילו די תורה זאגט: "דו זאלסט נישט דורכלאזן דעם מצוה אן עס צו טון".

דו טארסט נישט דורכלאזן דעם געלעגנהייט - אָן טון די מצות עשה

אין דעם חז"ל זעט מען דעם כלל פונעם מסילת ישרים, ווייל פשוט פארשטייט מען אז א מצות 'עשה' מיינט: אויב דו וועסט דאס טון - וועסטו טון א גוטע זאך. אבער נישט פשוט: אויב

דו טוסט עס נישט - האסטו געטון א שלעכטע זאך. נאר בלויז ביי א 'לא תעשה', טייטשט מען אפ, אז אויב דו האסט דאס געטון - האסטו געטון א שלעכטע זאך. אבער דא איז די תורה מוסיף, אז עס איז פארהאן א 'לא תעשה' אויף יעדע 'עשה'! דאס מיינט, אז טאמער דו טוסט נישט קיין זאך וואס דו דארפט טון - איז עס א שלעכטע זאך! דאס הייסט אויך כאילו דו וואלט עובר געווען אויף א לא תעשה! (אודאי איז עס נישט ממש א הלכה דיגער 'לא תעשה', עס איז דאך פארט פארהאן א חילוק צווישן אן 'עשה' און 'לא תעשה', אבער עס איז פארהאן אזא ענין וואס רופט זיך: "ליתן לא תעשה על עשה", אז בכלליות איז יעדע 'עשה' אינעם גדר פון א 'לא תעשה').

דער אמת פאטשט אין פנים: פארוואס האסטו נישט בוחר געווען בטוב!?

דער הסבר דערין איז: יעדעס מאל וואס א מענטש האט א געלעגנהייט צו טון א

ב.

אז מען לאזט עס לויפן - ווערט דערפון א טאטאלער חורבן

רעדט נאך פונעם מענטש אליינס. טאמער א מענטש וועט זיין פויל און זיך גארנישט אומקוקן אויף זיין גוף, ער וועט לאזן אלעס פארן - אזויווי עס גייט פון זיך אליינס, די האר וואקסט - וועט ער עס לאזן וואקסן. די נעגל ווערט גרעסער - וועט ער עס לאזן אזוי. זיינע וועש זענען שוין שוויציג - וועט ער עס נישט אויסוואשן. אויך זיין אייגענער גוף - וועט ער קיינמאל נישט וואשן. אזא מענטש וועט ווערן א נאכגעלאזטער פארשוין - וואס קיינער קען נישט שטיין אין זיינע ד' אמות... און דאס איז אפילו אויב ער וועט נישט אנרירן קיין שום שמוציגע זאכן, ער וועט זיצן א גאנצן טאג אויף איין פלאץ - וועט ער אבער ווערן שמוציג און א ריח רע וועט זיך טראגן פון אים. ווייל דער אויבערשטער האט באשאפן די בריאה אז א מענטש מוז זיך וואשן, עס איז פארהאן א זיעה און לכלול זיך וואס קומט ארויס פונעם מענטש אליין. און אזוי מיט די האר און נעגל וכדומה, די פראבלעמען קומען פון זיך אליינס - אן דעם וואס דער מענטש זאל עפעס טון שלעכט, און טאמער דער מענטש נעמט נישט קיין שריט אוועקצונעמען די אלע זאכן - וועט ער גיין צוגרונד! טאמער ער איז פויל און בעצלעות, וועט ער מיט דער צייט פון זיך אליינס ווערן חרוב ונחרב!

פאררעכטן די גאז - ווייל עס קען ווערן א שריפה ל"ע. דא צוברעכט זיך א טיר וכדומה פארשידענע זאכן וואס א הויז דארף כסדר האבן א בעל מלאכה צו פאררעכטן. אזוי אויך ווערט א דירה אפגענוצט - מיט דער צייט וואס מען וואוינט דארט - און מען מוז עס כסדר איבערפרישן, דא דארף מען איבערמאכן די קאלעך פון די ווענט און דא דארף מען איבערפרישן די פאדלאגע, דא דארף מען טוישן די באלבס (נורה) און דא דארף מען טוישן די שאפעס, וכדומה פארשידענע זאכן וואס א דירה ווערט אלט און מען מוז עס איבערפרישן. אפגערעדט אז מען מוז עס כסדר רייניגן און רימען פון די שמוץ וואס עס ווערט כסדר שמוציג. און טאמער ער וועט זיין פויל און גארנישט טון אין דער דירה - וועט עס גיין א גאנג! דא וועט רינען וואסער צוליב א געקראכטע פייפ און דא וועט זיין טונקל צוליב אויסגענוצטע באלבס, דא וועט זיין קאלט צוליב די צובראכענע הייצונג און דא וועט לא עלינו אויסברעכן א שריפה צוליב א נאכגעלאזטע גאז פראבלעם. קומט אויס, אז די ווייטע תוצאה פון זיין בעלות - וועט זיך ארויסשטעלן, אז ער האט גענומען א טייערע הויז און געמאכט דערפון א תל!

מבשרי אחזה אלוך - וויפיל מען דארף זיך אפגעבן מיטן גוף

ביז אהער האט מען נאר גערעדט פון זאכן וואס זענען 'ארום' דעם מענטש, און ווער

ארויסנעמען א לימוד פון הנהגת העולם
דער יסוד אז עצלות ברענגט בסופו של דבר צו 'השחתה' - איז נישט נאר אין רוחניות, נאר מען קען עס זען בחוש אין אלע עניני העולם, און זיך ארויסלערנען דערפון אויף עבודת ה'. דער רבונג של עולם האט מסדר געווען די גאנצע בריאה, אז טאמער מען טוט נישט - וואס מען דארף צו טון - וועט די זאך קאליע ווערן.

אפילו א דירה וואס שטייט ליידיג מוז מען זיך אפגעבן דערמיט

למשל, א מענטש וואס האט א דירה וועלכע שטייט ליידיג, מוז ער זיך נאכאלץ כסדר אפגעבן דערמיט, ער דארף עס רייניגן פון שטויב, ער דארף עס אויסלופטערן מזמן לזמן - עס זאל נישט אנהייבן צו שימלען. ער דארף האלטן אן אויג עס זאלן זיך נישט אריינכאפן דארט קיין חיות און שרצים, וכדומה צו האלטן דעם הויז אין א גוטן צושטאנד. און טאמער ער וועט זיין פויל, ער וועט נאכלאזן און זיך נישט אומקוקן אויף דער הויז - וועט עס פשוט גיין צוגרונד! אפילו אויב קיינער וואוינט נישט דארט, וועט דאס פון זיך אליין חרוב ווערן! עס וועט אנהייבן וואקסן שימל איבעראל, עס וועט זיך אנזאמלען שטויב און שמוץ, און דאס וועט ברענגען אינזעקטן וואס וועלן אויפעסן די ווענט, די מייזן וועלן זיך דארט באזעצן וכדומה, און עס וועט ווערן א חורבה וואו מען וועט נישט קענען אריינרעטן.

על אחת כמה וכמה א דירה וואס מען נוצט

ווער רעדט נאך אויב מען וואוינט אין דער דירה - מוז מען זיך נאך אסאך מער אפגעבן דערמיט. זאכן ווערן אויסגענוצט, דא דארף מען פאררעכטן א וואסער פייפ וואס טראפט וואסער, דא דארף מען פאררעכטן די הייצונג, דא דארף מען

פרק ו'

כָּלֹּל שֶׁל דָּבָר, הוּאָה גְדוּל צְרִיף הָאָדָם לְהַתְחַזֵּק וּלְהַתְגַּבֵּר בְּנִירוֹת לַעֲשׂוֹת הַמְּצֻוֹת בְּהַשְׁלִיכוֹ מֵעֲלָיו כְּכֹד הַעֲצָלָה הַמַּעֲבָת עַל יְדוֹ. וְתִרְאֶה שֶׁהַמְּלָאכִים מְשַׁתְּבְּחִים בְּמִדַּת הַמְּזֻבָּה הַזֹּאת... וְהִנֵּה הָאָדָם הוּא אָדָם וְלֹא מְלָאךָ, עַל כֵּן אִי - אֲפִשֶׁר לוֹ שְׂיֻנֵּי לְגִבּוֹרָתוֹ שֶׁל הַמְּלָאךָ, אֲךָ וְדַאי שֶׁכָּל מַה שְׂיֻנֵּי לְהַתְקַרֵּב בְּמִדְרָגָתוֹ אֵלָיו רְאוּי הוּא שִׁיתְקַרֵּב

פונקט ווי בעפאר א פארהער פארשטייט ער אז יעדע מינוט איז וויכטיג, ווייל לויטן כמות וואס ער דארף אניאגן, איז אפילו נישטא גענוג צייט! די צייט קלעקט נישט אנצוקומען אזויפיל! די זעלבע זאך איז, ווען איינער ווייסט ווי גרויס עס איז דער כמות און איכות פון עבודת ה' - פארשטייט ער אז עס איז נישטא קיין איין איבריגע מינוט

א שאד אז דו ביסט נישט מרוויח - וויפיל מען קען דארט מרוויח זיין! דארט איז דאך א פלאץ וואו מען קען זיין א 'קונה עולמו בשעה אחת', דארטן ביי דיר איז דאך דער פלאץ וואו מען פארדינט גרויסע רווחים - מיט יעדעס ווארט תורה, מיט יעדע גוטע מדה און מיט יעדן 'שבירת היצר'! פארוואס פארשלאפטו דייע 'יארן?! דארטן איז דאך דער פלאץ וואו עס איז נישטא קיין צייט, מען דארף א גאנצן צייט חזר'ן און חזר'ן צום גרויסן פארהער - וועלכע קומט פאר דא אויפן עולם העליון!." **ווען מיר זאלן נאר הערן איינמאל ווי א נשמה רעדט...**

וויפיל א מענטש פון דער וועלט קען דאס זאגן און מסביר זיין, וועט מען דאס קיינמאל נישט קענען אזוי ריכטיג מסביר זיין, ווי ווען מען וואלט אראפגעברענגט דא א נשמה פון יענער וועלט... ווען מען וואלט געהאט רשות, וואלט מען איינגעלאדנט א נשמה פון יענער וועלט, זאל דא יעצט אראפקומען און אביסל פארציילן וועלכער יריד די וועלט איז. דעמאלט וואלט מען ערשט געהערט דיבורים... מען וואלט דאס אפילו נישט געקענט מקבל זיין - ווי שטארק ער וואלט עס געזאגט. **דו האסט אסאך מער כוחות פון וויפיל דו נוצט**

א מענטש איז טאקע באגרעניצט, ער האט נאר באגרעניצטע כוחות און ער קען נישט ארבעטן העכער פון זיינע כוחות, אבער די כוחות וואס ער האט - דארף ער אויסנוצן ביזן סוף! ער דארף שטענדיג לעבן ווי כאילו ער שטייט דריי וואכן פאר א פארהער אויף א גאנצע מסכת 'שר והפוך' וויאזוי פועלט מען זיך אזא סארט הכרה?! דורכדעם וואס ער נעמט אריין אין קאפ אז עס איז דא זייער אסאך ארבעט! עס איז דא זייער אסאך וואס קונה צו זיין! און עס איז נישטא קיין צייט צו פארברענגען; ווי חז"ל זאגן (אבות ב' ט"ו): "היום קצר והמלאכה מרובה". פונקט ווי בעפאר א פארהער פארשטייט ער אז יעדע מינוט איז וויכטיג, ווייל לויטן כמות וואס ער דארף אניאגן, איז אפילו נישטא גענוג צייט! די צייט קלעקט נישט אנצוקומען אזויפיל! די זעלבע זאך איז, ווען איינער ווייסט ווי גרויס עס איז דער כמות און איכות פון עבודת ה' - פארשטייט ער אז עס איז נישטא קיין איין איבריגע מינוט! אין די פאָר יארן וואס א מענטש איז דא אויף דער וועלט דארף ער אניאגן אזויפיל 'לימוד התורה', אזויפיל

עס איז אראפשלעפן נידריגער און נידריגער! א מענטש מוז דירעקט ארבעטן כסדר אנטקעגן די נארמאלע חסרונות, ווייל טאמער נישט - וועט דאס אים אזוי אראפברענגען, ביז ער וועט ווערן אינגאנצן פארדארבן רחמנא ליצלן. דאס איז דער פשוט'ער פשט אין ספוק: "גם מתרפה במלאכתו" - טאמער א מענטש לאזט נאך פון 'ארבעטן' אויף דער וועלט, איז "אח הוא לאיש משחית" - וועט ער פון זיך אליינס ווערן פארדארבן.

זיך אליינס! דאס חומריות פון דער וועלט קומט צו אים - אפילו אויב ער גייט נישט אהין! יעדעס מאל וואס ער איז עוסק אין גשמיות'דיגע זאכן אפילו בהיתר גמור - וועט ער ווערן מער פארגעבט און דערווייטערט פון קדושה! יעדן טאג וואס עס גייט דורך און ער לעבט ווייטער 'סתם אזוי' - וועט דער גאנצער 'עולם הגשמי' האבן א 'משהו' השפעה אויף אים! עס איז אזא 'משהו' - אז מען קען עס אפילו נישט דערקענען, אבער צוביסלעך צוביסלעך - וועט

אפצואוואשן פון די שלעכטע געוואוינהייטן, אלץ וואס ער וועט טון אין עבודת ה' - וועט זיין בלויז 'מצות אנשים מלומדה', זיין גאנצע רוחניות'דיגע צושטאנד וועט ער לאזן לויפן, אז עס זאל פארן - וויאזוי עס פארט פון זיך אליינס. אפילו אויב דער מענטש וועט קיינמאל נישט עובר זיין אויף קיין עבירה - וועט אבער צוביסלעכווייז זיין 'חומריות' ווערן גרעסער און גרעסער - פון זיך אליינס! **אויב א מענטש טוט גארנישט, ווערט ער א מגושם - פון**

ג.

היום קצר: נישטא קיין איבריגע מינוט אויף דער וועלט

אויף יענע וועלט פארשטייט מען שוין: יעדע מינוט אין לעבן איז א יריד

דער נמשל איז, דאס לעבן וואס א מענטש לעבט אויף דער וועלט. די גאנצע הונדערט און צוואנציג יאר - איז ממש א יריד! עס איז גאר א קורצע צייט וואס א מענטש דרייט זיך דא, יעצט קען ער איינקויפן אויף אייביג, און דערנאך קען ער שוין מער נישט קויפן. מען זאל זיך נאר פארשטעלן ווי נשמות שטייען און קוקן אראפ פונעם עולם העליון אויף דער וועלט. זיי ווייסן וואספארא טייערע וועלט דא איז, זיי זעען דאך וואס עס טוט זיך דארטן מיט די פילע נשמות וואס דרייען זיך שוין ארום דורי דורות און ווארטן אויף א תיקון. זיי ווייסן וואס עס טוט זיך מיט פילע אנדערע נשמות וואס זענען פארווארפן אין די הרי חושך, אינעם עולם התהוה וכדומה פארשידענע מקומות וואו נשמות דרייען זיך ארום. ווען א נשמה קומט שוין ענדליך אן אין גיהנם - איז עס שוין א געוואלדיגע הצלחה! פונקט ווי א קראנקער מענטש וואס קומט אן ענדליך - נאך אסאך פראטעקציע און אסאך געלט - צו א גוטן שפיטאל מיט א גוטן דאקטער וואס ביי אים קען מען האבן א זיכערע רפואה. און כאטש וואס אין דעם שפיטאל ליידט מען אסאך ווייטאגן, דער מעדעצינישער פראצעדור דארט - איז זייער א שווערער און פארבינדן מיט אסאך יסורים - דאך פריידט ער זיך אז מען האט אים ענדליך אריינגעלאזט אין שפיטאל און ער וועט שוין אנקומען צו א רפואה שלימה. די זעלבע זאך איז דארטן אויבן, ביז א נשמה קומט שוין אן ענדליך אין גיהנם אריין קען דויערן יארן! **עס קענען זיך אורומדרייען נשמות פאר יארן לאנג - ביז זיי באקומען עפעס א תיקון. און דערנאך ווארט מען נאכאמאל יארן לאנג פאר נאך א שטיקל תיקון. מען פרובירט אלע אופנים, אפשר דאס וועט העלפן און אפשר יענץ וועט העלפן, אפשר מיט דעם אופן און אפשר אויף יענעם אופן.**

אין א יריד' פארשטייט יעדער אז עס איז נישטא קיין צייט

א גרויס חלק פונעם ענין פון זריזות איז, אז א מענטש איז מחשיב די צייט און נוצט אויס יעדע מינוט ריכטיג. מען וועט געבן א משל דערצו: אמאליגע צייטן פלעגט זיין איינגעפירט אזא זאך ווי א יריד, דאס איז געווען איינמאל א וואך אדער איינמאל אין א חודש, וואס אלע סוחרים פלעגן זיך צוזאמקומען אין צענטער פון שטאט, יעדער האט ארויסגעלייגט זיין סחורה, און מענטשן זענען געקומען איינקויפן. דאס זענען געווען זייער פארנומענע טעג פאר די סוחרים, זיי האבן געמוזט זיין פארנומען א גאנצן טאג, ווייל מענטשן זענען געשטאנען אין די מאסן און געווארט צו קויפן. יעדער סוחר האט פארשטאנען אז יעצט טאר ער נישט זיין פויל, ער קען זיך יעצט נישט אויסשלאפן און גיין אזוי פאמעלאך צום דאווענען, ווייל עס איז נישטא קיין צייט! היינט איז א יריד טאג! מען קען נישט פארפאסן קיין איין מינוט! מען מוז זיך זייער יאגן אריינצובאפן ווי מער קונים, יעצט איז די צייט וואס מען קען פארקויפן סחורה און יעצט איז די צייט וואס מען קען איינקויפן סחורה פאר ביליג - און שפעטער עס פארקויפן אין דאָרף פאר טייער געלט. שפעטער וועט נישט זיין, מען מוז ארבעטן שווער די פאר טעג און דערנאך הנאה האבן דערפון פאר א לענגערע צייט. היינט'דיגע צייטן איז טאקע נישטא ממש אזא זאך ווי א יריד, אבער עס איז פארהאן ענליך דערצו: א 'סעזאן' (עונה). יעדער סוחר האט זיך זיין 'סעזאן' - ווען זיין סחורה גייט גוט, וואס דעמאלט פארדינט ער רוב פון זיינע רווחים, און ער ווייסט אז דעמאלט מוז מען ארבעטן מיט אלע כוחות און מיטן פולסטן זריזות! יעצט איז דער סעזאן און מארגן איז אויס! אם לא עכשיו אימתי!

די פארנומענקייט פון א בחור וואס חזר'ט פאר א פארהער

ביי בחורים קען מען געבן א נענטערע דוגמא פון א פארהער אויף א גאנצע מסכת, ער ווייסט אז אין דריי וואכן ארום וועט מען אים פארהערן די גאנצע מסכת! ער מוז עס קענען ממש ישר והפוך! וועט ער אויסנוצן אלע זיינע כוחות הגוף והנפש, אין די דריי וואכן וועט ער ארבעטן ביז איבערן קאפ, ער וועט אויפשטיין פרי און איבער'חזר'ן נאכאמאל און נאכאמאל, ער וועט ממש ארבעטן העכער ווי זיינע כוחות.

קנין תורה, אזויפיל 'קיום התורה', אזויפיל 'דקדוקי והידורי מצוות', אזויפיל 'עבודת המדות', אזויפיל 'שכירת החומר', אזויפיל 'עבודת התפלה' - אז מען ווייסט אפילו נישט וויאזוי מען קען דאס באווייזן! רחבה מצוותך מאד - עס איז דא זייער אסאך ארבעט! נישטא קיין בעסערע הגדרה דערויף ווי דאס וואס חז"ל זאגן: "היום קצר והמלאכה מרובה".

די פוילקייט קומט פונדעם וואס מען ווייסט נישט וויפיל ארבעט עס איז אלץ דא

עס איז אסאך מאל אזא וואונדער: ווי קען א מענטש זיך ארומדרייען מיט אזא רואיקייט און האבן צייט פאר אלעס?! פאר אלעס האט ער צייט און עס ברענט אים גארנישט די צייט?! די צייט איז דאך אזוי טייער! מען קען דאך אזויפיל אויפטון אין דער צייט! עס איז נישטא קיין צייט צו פארברענגען! נאר דאס קומט פון דעם וואס דער מענטש ווייסט נישט וויפיל ארבעט עס איז דא. ער לעבט זיך אין זיין קליין קעסטל, און מיינט אז ער איז דא אויף דער וועלט בלויז צו ענדיגן דעם איינעם מסכת וואס ער לערנט יעצט, ממילא זעט אים אויס אז ער האט גענוג און איבריג צייט צו פארברענגען מיט דברים בטלים.

וויילאנג מען איז נישט קיין 'זריז' - כאפט מען נישט וויפיל ארבעט עס איז דא

אזוי אויך גייט עס אויף פארקערט, דער וואס האט נישט מערער געווען ביי זיך דעם חשק און תשוקה צו אויסנוצן יעדע רגע און צו ארבעטן שטארק מיט א געוואלדיגע חיות, און נישט נאכלאזן - דער כאפט נישט אויף וויפיל ארבעט עס איז דא אויף דער וועלט! ווייל זיין מח איז אים נישט אויסגעשטעלט צו טראכטן אויף דעם וועג פון 'אנקומען' און 'דערגרייכן' נאך און נאך.

זיך נישט איבערארבעטן איבער די כוחות

ווען מען רעדט אזא שמועס, מוז מען אלעמאל צולייגן אן אזהרה פאר אן עובד ה'. מען דארף וויסן נישט איבערצוצייען די כוחות! די גאנצע חכמה פון עבודת ה', איז צו ארבעטן מיט א מתנות און ישוב הדעת, און פארשטיין יעדע זאך מיטן ריכטיגן גבול. טאמער איינער וועט ארבעטן איבער זיינע כוחות - וועט דאס נישט ארבעטן! זיין קאפ וועט נישט ארבעטן און זיין גוף וועט נישט אנציען! יעדער איינער דארף משער זיין זיינע כוחות וויפיל ער קען און וויפיל דער רבנו של עולם פארלאנגט פון אים. ווייל דער אויבערשטער פארלאנגט נישט פון אים מער פון וויפיל זיינע כוחות ערלויבן אים.

מסקנת הדברים: וואס מיינט 'זריזות' אויף למעשה?

דער עיקר וואס מען דארף ארויסנעמען פון אזא שמועס איז צוויי זאכן. ערשטנס: נישט גיין ליידיג! נישט סתם פארברענגען צייט! נישט מיינען אז צייט איז א ביליגע זאך! נאר מען זאל האבן אן אויסגערעכנטן חשבון אויסצונוצן די צייט! און צווייטנס: טון אלעס מיט א 'חיות' און א לעבעדיגקייט! נישט מיט קיין עצלות און פארשלאפנקייט. און אפילו אויב ער פיהלט נאכנישט די לעבעדיגקייט, וועט ער געווענליך עס שפירן נאך א שטיק צייט, ווייל אזוי גייט עס אין עבודת ה', אז איינמאל מען הייבט אן צו טון דערין - קומט שוין דאס חיות! מען דארף נישט באלד פיהלן, עס קומט שוין מיט דער צייט! שפעטער הייבט מען אן פיהלן א חיות אין תורה און א חיות אין עבודה. אויב מען פיהלט דאס נישט באלד, טוט מען דאס מיט א 'קבלת עול', און דער אויבערשטער וועט העלפן אז מיט דער צייט וועט ער דאס פיהלן; ווי חז"ל זאגן (יומא ל"ט): "בא לטהר מסייעין אותו".

התבטא בחריפות כנגד הרה"ק מקאצק ז"ע, אמר לו הרה"ק מצאנו: 'דו וועסט נאך אמאל האבן א קאצקער איידעם' (עוד יהיה לך פעם חתן חסיד קאצק). ואכן אחר שנים רבות התחתנה בתו של הרה"ק מגארליץ הרבנית רייזל ע"ה עם הרה"ק בעל השפת אמת' מגור ז"ע (בזיוו"ש). כאשר דיברו אל הרה"ק מגארליץ את השידוך עם השפת אמת', התבטא ואמר: 'איך קען אים' (אני מכיר אותו), ובפשטות לא הכירו בכלל ולא ראה אותו מימיו, ואפי' לא בא על החתונה כי לא היה בקו הבריאות, אלא רק בנוי נסעו לשם, ומ"מ אמר כי הוא מכירו.

הרבנית אשת השפת אמת' היתה אשה חכמה ונבונה, ובגורו היו מחשיבים אותה מאד. היתה רגילה לשוחח ולספר הרבה מעשיות מזקינה הרה"ק מצאנו, והשפת אמת' אמר שיש מה לשמוע בשיחותיה, והיו כמה מחסידי גור שהיו באים אליה לשמוע דבריה. בהיותם בחדר היחוד אחר החופה בירך אותה השפת אמת' ואמר: 'דער אייבישטער זאל העלפן מ'זאל האבן קינדער אזוי ווי דיין זיידע' (הקב"ה יעזור שיהיו לנו בנים כמו זקינך הרה"ק מצאנו), אבל היא הרי היתה בתו של הרה"ק מגארליץ, והגיבה בחריפות: 'ווי דער זיידע קען נישט זיין' (כמו זקיני א"א להיות...) והיה זה כשגגה היוצאת מפייה, כי אכן לא זכתה להיפקד מן השפת אמת' בפרי בטן.

סיפר לי הרה"ח ר' משה דוד שטראם

ע"ה מלאנדאן, ששמע פעם מנכד הרה"ק מגארליץ מעשה שאירע עמו. ותמיד כשסיפר הנכד המעשה זה היה יושב ובוכה. וכך היה מעשה, פעם אחת בילדותו היה נוכח בליל הסדר אצל זקיני הרה"ק מגארליץ, ובאמצע ערכת הסדר נטל הרה"ק מגארליץ את הזרוע מן הקערה ואמר: 'זרוע איז אותיות זרע', והושיטו אליו ואמר לו: 'איך געב דיר די זרוע, זאלסט געהאלפן ווערן מיט קינדער' (אני נתן לך את הזרוע, כדי שתיוועש בבנים). והנכד הנ"ל היה אז ילד קטן והתבייש מאד לקחת הזרוע מידו. ניגש הרה"ק מגארליץ אליו לתיתו לו, אבל הוא ברח ממנו. התחיל הרה"ק מגארליץ לרדוף אחריו סביב לשולחן הסדר, אבל הוא רץ מפניו סחור סחור, עד שלבסוף לא נטלו ממנו. ול"ע במשך כל ימי חייו לא זכה להיפקד בזרע של קיימא. ובמשך כל ימיו היה בוכה ומצטער על כך, כי הרה"ק מגארליץ ניסה לפעול ישועה עבורו. זכותו יגן עלינו.

• הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ז"ע בנו של הרה"ק מצאנו ז"ע, היה איש אלקים קדוש וצדיק נשגב. אכן דרך הנהגתו היתה מופלאה ביותר, כאשר היה מדבר ופועל בחריפות יתירה כנגד הרבה מן הרבנים והצדיקים שהיו באים לשהות בצל אביו הק'. והנה מי יוכל להשיג את עומק דרכיו בקודש, אשר כל דרכיו נעלים ומופשטים מהשגותינו, ועמוק עמוק הוא מי ישערנו. אכן עדיין יש מקום ללמוד את מעשיו, ולפרש את גדר הדברים ע"פ פשטות. ויתכן לומר בזה, כי הנה הרה"ק מגארליץ היה דבוק מאד באביו הק', ואכן אביו מצידו היה ג"כ מחבבו יותר מכל בניו הק', כאשר היה כ"ק מרן רבינו ז"ע רגיל לומר: 'דער צאנזער רב האט אים ליב געהאט מער פון אלע קינדער' (הרה"ק מצאנו היה אוהב אותו יותר מכל בניו), והיה רגיל לכנותו 'מיין ברוכל' (ברוכל שלי). ובכן היה הרה"ק מגארליץ חדר עד מאד על ישוב והרחבת הדעת של אביו הק', שיוכל לעבוד את עבודת הקודש שלו בשלימות. והנה כמה מן הרבנים והצדיקים שבאו לשהות בצאנו אע"פ שהיו מתבטלים בפני הרה"ק מצאנו והיו חסידיו בלב ונפש, אבל עם זאת היו ג"כ יכולים לשאול או להעיר ולעורר, וסבר הרה"ק מגארליץ כי הם מפריעים להרה"ק מצאנו, ואם כן הרי אין זה טובה עבורם, כי מה שוה כל העולם אם מפריעים להרחבת דעתו של הרה"ק מצאנו. ולכן לטובתם היה רודף אותם, ברצונו שיתבטלו כולם בשלימות אל הרה"ק מצאנו.

• הרה"ק מגארליץ היה גיסו של הרה"ק מראזוואדוב ז"ע, כי היו שניהם חתניו של הרה"ק בעל 'ייטב לב' מסיגעט ז"ע, ואכלו 'קעסט' ביחד אצלו. כאשר ראה הרה"ק מגארליץ את עבודתו בקודש של גיסו הרה"ק מראזוואדוב בעודו אברך צעיר, ניגש אליו פעם ואמר לו בבקשה: 'מאך מיך אויך פאר א איד, מאך מיך אויך פאר א איד'! (עשה נא אותי ג"כ ליהודי!).

ושמעתי בשם כ"ק אדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, כי כאשר שמע זקיני הרה"ק מגארליץ על פטירת גיסו הרה"ק מראזוואדוב, נפל מכסאו והתעלף מרוב צער, ואח"כ בכה בקולי קולות על גודל האבידה. [ואע"פ שתמיד היה רודפו כאשר הגיע לצאנו, אכן הוא כמו שהזכרנו כי היתה זאת עבודה טמירה ונשגבה].

• פעם היה הרה"ק מגארליץ מסב על שולחנו של אביו הרה"ק מצאנו, ובתוך דבריו